

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1539/2016
25.01.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Бате Цветковића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Лазин, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Видаковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године и Вишег суда у Панчеву Кж1.бр.151/16 од 02.11.2016. године, у седници већа одржаној дана 25.01.2017. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Видаковића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године и Вишег суда у Панчеву Кж1.бр.151/16 од 02.11.2016. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године окривљени АА је оглашен кривим због извршења кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ и изречена му је условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од 1 (једне) године која се неће извршити уколико окривљени у року проверавања од 3 (три) године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело.

Истом пресудом усвојен је у целости имовинскоправни захтев оштећене Војске Србије Војна пошта ... у висини од 616.561,80 динара, те је окривљени обавезан да наведени износ плати у року од 2 месеца од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Окривљени је обавезан да у корист буџетских средстава Основног суда у Панчеву плати трошкове кривичног

поступка у укупном износу од 85.350,00 динара и паушал у износу од 2.000,00 динара, а све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Панчеву Кж1.бр.151/16 од 02.11.2016. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Видаковића и потврђена је пресуда Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Горан Видаковић због повреде одредбе члана 68. став 1. тачка 9) ЗКП, а из образложења захтева произилази да се правноснажне пресуде побијају и због повреда закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине у целини правноснажне пресуде Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године и Вишег суда у Панчеву Кж1.бр.151/16 од 02.11.2016. године и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, са наредбом да се нови поступак одржи пред потпуно измењеним већем или да наведене пресуде преиначи тако што ће против окривљеног АА у смислу одредбе члана 422. тачка 2) ЗКП одбити оптужбу због раније правноснажно окончаног поступка пред другим судом или тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе, те одредити да трошкови кривичног поступка, укључујући и трошкове које је окривљени имао ангажовањем браниоца, падају на терет буџетских средстава Основног суда у Панчеву, а да се оштећено Министарство одбране са имовинскоправним захтевом упућује на парнични поступак.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Бранилац окривљеног у захтеву истиче да су, у време одлучивања, у кривичном поступку постојале околности које трајно искључују кривично гоњење окривљеног АА, обзиром да је у односу на истог правноснажно обустављен дисциплински поступак решењем Вишег војног дисциплинског суда II Дис.бр.24/11 од 13.09.2011. године и то због чињенично истог догађаја због којег је правноснажном пресудом Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године окривљени оглашен кривим у кривичном поступку. Даље се истиче да је суд стога морао у кривичном поступку применити утврђену судску

праксу Европског суда за људска права (тзв. „мерила Engel“) која овакве правне ситуације третира као повреду начела *ne bis in idem*, а из разлога што Војни дисциплински судови у поступању примењују Законик о кривичном поступку и што поједине дисциплинске казне (губитак чина, губитак службе) превазилазе по правним последицама по окривљеног већину кривичних санкција прописаних Кривичним закоником, због чега је једини правилан поступак суда био одбијање оптужбе у смислу одредбе члана 422. тачка 2) ЗКП. Овим наводима браниоца окривљеног се по налажењу овога суда правноснажна пресуда побија због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Изнети наводи захтева браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, у конкретном случају се не ради о правноснажно пресуђеној ствари, па стога вођење кривичног поступка након обуставе војног дисциплинског поступка против окривљеног АА из разлога целисходности, по налажењу овога суда, не представља повреду начела *ne bis in idem*.

Из списка предмета произилази да је против окривљеног АА вођен дисциплински поступак због дисциплинског престапа злоупотреба службеног положаја или прекорачење службеног овлашћења из члана 149. тачка 12) Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“ бр.116/2007, 88/2009, 101/2010), а по оптужном предлогу Војног дисциплинског тужиоца у Новом Саду I ВДТ бр.8/10 од 12.04.2010. године. У том дисциплинском поступку решењем Вишег војног дисциплинског суда II Дис.бр.24/11 од 13.09.2011. године је поводом жалбе војног дисциплинског тужиоца у Новом Саду, а по службеној дужности, обустављен дисциплински поступак против окривљеног, на основу члана 146. став 3. Закона о Војсци Србије из разлога целисходности (престанак професионалне војне службе). Наведено решење је постало извршно дана 31.10.2011. године.

Кривични поступак против окривљеног АА вођен је по оптужном предлогу Основног јавног тужиоца у Панчеву КТ.бр.996/10 од 14.06.2012. године (прецизиран поднеском од 08.12.2015. године) због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 1. КЗ, а пресудом Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године је окривљени за ово кривично дело оглашен кривим и изречена му је условна осуда којом му је утврђена казна затвора у трајању од 1 (једне) године која се неће извршити уколико окривљени у року проверавања од 3 (три) године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело. Првостепена пресуда је потврђена пресудом Вишег суда у Панчеву Кж1.бр.151/16 од 02.11.2016. године.

Имајући у виду напред наведено, у конкретном случају је неспорно да су против окривљеног АА, поводом истог животног догађаја, вођена два поступка и то дисциплински поступак по оптужном предлогу Војног дисциплинског тужиоца у Новом Саду I ВДТ бр.8/10 од 12.04.2010. године који је окончан решењем Вишег војног дисциплинског суда II Дис.бр.24/11 од 13.09.2011. године којим је

против окривљеног обустављен поступак из разлога целисходности (престанак професионалне војне службе) и кривични поступак, по оптужном предлогу Основног јавног тужиоца у Панчеву КТ.бр.996/10 од 14.06.2012. године, који је правноснажно окончан пресудом Основног суда у Панчеву 5К.бр.1023/12 од 14.03.2016. године којом је окривљени оглашен кривим.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописано је да се никоме не може поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Одредбом члана 146. став 3. Закона о Војсци Србије („Службени гласник РС“ бр.116/2007, 88/2009, 101/2010), који се примењивао у време вођења дисциплинског поступка против окривљеног, прописано је да ће лице или тело надлежно за вођење дисциплинског поступка обуставити дисциплински поступак против лица коме је престала служба у Војсци Србије, а против кога је дисциплински поступак покренут док је било у служби, ако нађе да је вођење дисциплинског поступка немогуће или нецелисходно.

Одредбом члана 152. став 2. Закона о Војсци Србије је прописано да се професионалном војном лицу могу изрећи дисциплинске казне и то: смањење плате од 5% до 30% у трајању од једног до шест месеци, смењивање са дужности уз постављање на непосредно нижи положај у трајању од једне до четири године, смењивање са командне, односно руководеће дужности уз забрану постављања на такву дужност у трајању од једне до четири године, забрана унапређења у виши чин или напредовања на виши положај у трајању од једне до четири године, враћање у претходни чин, губитак службе и губитак чина.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, Уставни суд Републике Србије је поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли је дошло до повреде начела *ne bis in idem* и то: 1. да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција у дисциплинском поступку по својој природи казненоправна; 2. да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*); 3. да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума може се говорити о пресуђеној ствари.

Код испитивања првог услова неопходно је пре свега утврдити да ли се конкретан дисциплински поступак односио на тзв. „кривичну оптужбу“, односно да ли је дисциплинска осуда по својој природи била „кривична“. Наведено се утврђује применом тзв. „мерила Engel“ и то: према правној квалификацији дела у домаћем законодавству, природи дела која подразумева два кумулативна поткритеријума - обим прекршене норме и сврху казне, као и природу и степен тежине казне.

Како је у конкретном случају дисциплински поступак против окривљеног обустављен из разлога целисходности (дакле без осуде на дисциплинску казну), то испуњеност овог критеријума зависи од природе прописане казне која се у дисциплинском поступку могла изрећи окривљеном.

Примењујући наведени критеријум на конкретни случај, Врховни касациони суд налази да вођење дисциплинског поступка не испуњава критеријум поступка по „кривичној оптужби“ и то пре свега у погледу казнене природе санкције која је по Закону о Војсци Србије могла бити изречена окривљеном.

Ово са разлога јер је правна природа санкција, које су окривљеном могле бити изречене у дисциплинском поступку, статусног, односно радноправног карактера, будући да су све прописане санкције везане за радноправни статус лица против кога се води дисциплински поступак, а сврху санкције је могуће остварити само док се то лице налази у статусу професионалног припадника Војске Србије. Престанком тог статуса наведене санкције губе своју сврху и не могу се извршити. Дакле, престанком професионалне војне службе престаје за извршиоца и превентивна и репресивна сврха прописаних санкција.

Имајући у виду да је у конкретном случају дисциплински поступак обустављен из разлога целисходности (престанак професионалне војне службе), то, без обзира на чињеницу што је поступак вођен за чињенично исто дело, није испуњен критеријум да су оба поступка вођена по „кривичној оптужби“, а што даље значи да се не ради о пресуђеној ствари и да нису постојале процесне сметње за вођење друге врсте казног поступка.

Надаље, обустава дисциплинског поступка из разлога целисходности (јер је окривљеном престала професионална војна служба) није процесна сметња за вођење другог казног поступка, у конкретном случају кривичног поступка пред

цивилним судом, будући да престанак радноправног својства није околност која трајно искључује кривично гоњење. Обустава дисциплинског поступка из разлога целисходности у конкретном случају не представља ни правноснажну пресуђену ствар у смислу одредбе члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, већ се њоме отвара могућност вођења другог казненог поступка у конкретном случају кривичног поступка. У супротном када би се оваква обустава дисциплинског поступка сматрала пресуђеном ствари на коју се примењује правило *ne bis in idem* фактички би било онемогућено било које казнено гоњење лица коме је престала професионална војна служба, а за казнена дела која је извршио за време вршења професионалне војне службе, будући да би извршилац дела самовољним напуштањем професионалне војне службе исходовао обуставу дисциплинског поступка и забрану вођења другог казненог поступка и тиме би избегао казнену одговорност за извршење казненог дела, а што је недопустиво у демократском друштву.

Имајући у виду напред наведено, то су, по налажењу Врховног касационог суда, неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује да је доношењем побијане правноснажне пресуде на штету окривљеног АА повређен закон из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног у осталом делу одбачен је као недозвољен.

Наиме, бранилац окривљеног у осталом делу захтева наводи да је „на чињенично стање утврђено у правноснажној пресуди погрешно примењен закон“, а што би по налажењу овога суда представљало повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном. Међутим, образлажући наведену повреду бранилац окривљеног по налажењу овога суда заправо оспорава и полемиче са чињеничним утврђењима у правноснажним одлукама и указује на погрешну оцену доказа, истицањем да документација у списима предмета потврђује одбрану окривљеног да није крив, јер из исте произилази да исплата предузећу „ББ“ ... није извршена на основу наруцбеница бр.183-6 и бр.185-7 које се стављају на терет окривљеном, већ на основу наруцбеница бр.347-8 и бр.394/8 које је, као и наредбе за исплату, потписао бригадни генерал ВВ, при чему је окривљени био овлашћен на сачињавање наруцбенице бр.126-82 јер се радило о износу за који није потребно спровести јавну набавку мале вредности, а оспорава се и налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке.

Како, дакле, из изнетих навода произилази да бранилац окривљеног у осталом делу захтева за заштиту законитости, као разлог побијања правноснажних пресуда, само формално означава повреду закона због које је подношење захтева дозвољено окривљеном, док суштински указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и погрешну оцену доказа, а што не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљеном и његовом

браниоцу због повреде закона, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног у овом делу оценио недозвољеним.

Поред тога, бранилац окривљеног у осталом делу захтева указује и на повреду одредбе члана 68. став 1. тачка 9) ЗКП, истицањем да је окривљеном онемогућено да прикупља доказе за своју одбрану, јер му је документација коју је поседовао и хтео да да на увид вештаку економско-финансијске струке одузета од војне полиције и није достављена суду, а окривљеном је ускраћена и могућност да се изјасни у вези документације која је вештаку стављена на увид од стране војне полиције. Како ова повреда не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то је и у овом делу захтев браниоца окривљеног оцењен као недозвољен.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда закона на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Горана Видаковића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев у односу на повреду закона наведену у изреци одбио као неоснован, док је у осталом делу на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП и члана 485. став 4. ЗКП захтев одбацио као недозвољен и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Снежана Лазин,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

ВЖ